

1. Hrvatska konferencija radnih terapeuta

Povezivanje ZA OSNAŽIVANJE I RAZVOJ

ZBORNIK RADOVA

Zagreb, 21. i 22. studenoga 2025.

HRVATSKA KOMORA
ZDRAVSTVENIH RADNIKA

Strukovni razred za djelatnost radne terapije

Organizacijski odbor

Predsjednica: Mirjana Kučina

Andreja Bartolac, Tihana Beinrauch, Robert Domić, Davor Duić, Sanja Lulić, Matea Videk

Programski odbor

Predsjednica: Ivana Klepo

Andreja Bartolac, Zrinka Delija, Nataša Konjek, Claire Sangster Jokić

Organizator

HRVATSKA KOMORA
ZDRAVSTVENIH RADNIKA

Strukovni razred za djelatnost radne terapije

Podrška u organizaciji

Pokrovitelji

Hrvatski
zavod za
zdravstveno
osiguranje

GRAD
ZAGREB

Sponzori

ottobock.

SADRŽAJ

Plenarno predavanje

- 5** Tihana Beinrauch, Andreja Bartolac, Zrinka Delija: Radni terapeuti u praksi: profesionalni razvoj i identitet, povezanost te zadovoljstvo poslom

Pozvano predavanje

- 6** Damir Valent: Od bolničke rehabilitacije nakon moždanog udara do uspješnog povratka u svakodnevni život

Usmena izlaganja

- 7** Iva Jurković: Smisao, identitet i dostojanstvo: uloga radne terapije u palijativnoj skrbi
- 7** Elvira Suhonić: Radna terapija u holističkom pristupu demenciji: edukacija, podrška i terapija na terenu
- 8** Josipa Brzović, Vlatka Dujić, Martina Penić, Barica Šafar: Uloga radnog terapeuta u transdisciplinarnom timu u radu s djecom s teškoćama iz spektra autizma
- 8** Ivana Klepo, Vesna Šepić: Profesionalni identitet radnog terapeuta: kako nas vide korisnici usluga
- 9** Karmen Gruica: Grafomotorika – svakodnevna praksa koja čini razliku
- 9** Matea Bunić, Robert Domić: Nastavak formalnog obrazovanja - iskustvo online studiranja u inozemstvu
- 10** Dubravko Jurišić: Važnost prepoznavanja ranih znakova teškoća u hranjenju, jedenju, pijenju i gutanju u dječjoj dobi
- 10** Dora Mišić: Stavovi pacijenata s afektivnim poremećajima o učinkovitosti radne terapije
- 11** Dean Ćebić: Primjena Rehametrics sustava u mobilnoj radnoj terapiji
- 11** Mirjana Kučina: Radna terapija u jedinici za moždani udar
- 12** Kristina Gogić: Radni terapeut u mobilnom timu u zajednici - prilike i izazovi
- 12** Danijela Kutija Leskovšek: Radni terapeut u dispanzeru za zaštitu mentalnog zdravlja
- 13** Alenka Vondra Butigan: PRISTUP IZVAN OKVIRA - transformacija psihijatrije kroz umjetnost
- 13** Matea Videk, Josip Koštan, Lena Mikelić: Projekt "SPONA: Čvrsta veza za samostalan život"
- 14** Nataša Konjek: Radna terapija kod djece s kongenitalnim anomalijama šake
- 14** Adrijana Sviben, Lana Rosić: Radna terapija kao odgovor na diskriminaciju osoba s tjelesnim invaliditetom pri zapošljavanju
- 15** Davor Duić: Kako Ayres senzorička integracija® (ASI) podržava razvoj terapijskog odnosa s djecom
- 15** Olga Baretić, Danijela Kljajić: Primjena robotske neurorehabilitacije kod djece s višestrukim teškoćama u razvoju
- 16** Ivana Kuvačić, Vladimir Čalić: Radni terapeuti u prepoznavanju okupacijske neravnoteže hrvatskih branitelja u Veteranskim centrima
- 16** Nikolina Janeković, Petra Domac: Radna terapija u Dječjem vrtiću Cvrčak
- 17** Zvezdana Žafa, Ajimsha Mohammed Sharafudeen: Zvezdana Žafa i Ajimsha Mohammed Sharafudeen
- 17** Claire Sangster Jokić, Andreja Bartolac, Ivana Klepo: Od studenta do radnog terapeuta: Uloga simulacijskog učenja u oblikovanju profesionalnog identiteta

Poster prezentacije

- 18** Josipa Brzović, Vlatka Dujić, Martina Penić, Barica Šafar: Radno-terapijski put do cilja kroz analizu aktivnosti
- 18** Orinta Tèvelytė: Njegovanje profesionalnog identiteta u radnoj terapiji: uvidi iz Litve i Hrvatske
- 19** Marija Šurbek, Vedrana Burić, Claire Alexandra Sangster Jokić: CO-OP pristup u osnaživanju roditelja za primjenu terapijskih strategija u svakodnevnom životu
- 19** Nikolina Pintarić, Gabrijela Trbara, Marina Bošković, Valentina Čolić: Radnoterapijske aktivnosti u Bolnici sv. Rafael Strmac
- 20** Ivana Soltić: Snoelenez i multisenzorna intervencija u radnoj terapiji kod osoba oboljelih od Alzheimerove bolesti
- 20** Marija Magdalena Pejić, Claire Alexandra Sangster Jokić: Poremećaji i poteškoće spavanja kod djece i mladih s cerebralnom paralizom: Uloga radnog terapeuta
- 21** Antonija Jakešević, Andreja Bartolac: Integracija mindfulnessa u radnu terapiju: primjena u analizi okupacije
- 21** Bernardica Perčin: Povezivanje i osnaživanje radnog terapeuta sa obitelji kod osoba u liječenju mentalne bolesti
- 22** Marina Pervan Brčić, Davorka Katarina Drempetić: Intervencije koje čine razliku

PLENARNO PREDAVANJE

Radni terapeuti u praksi: profesionalni razvoj i identitet, povezanost te zadovoljstvo poslom

*Tihana Beinrauch, 'Andreja Bartolac, Zrinka Delija

*Klinički bolnički centar Zagreb, 'Zdravstveno veleučilište, Klinika za psihijatriju Vrapče

Radni terapeuti djeluju u različitim područjima prakse, a njihov profesionalni razvoj, identitet i zadovoljstvo poslom važni su čimbenici kvalitete pružene usluge i profesionalnog opstanka. Cilj istraživanja bio je ispitati iskustva radnih terapeuta u Hrvatskoj u području profesionalnog identiteta, povezanosti s kolegama i zadovoljstva radnim uvjetima.

Proveden je online upitnik koji je ispunilo 132 radna terapeuta (90,9% ženskog spola). Najveći broj sudionika zaposlen je u bolnicama, rehabilitacijskim centrima i udrugama, a najzastupljenija područja rada su mentalno zdravlje i neurorehabilitacija. Upitnik je obuhvatio teme profesionalnog identiteta, povezanosti i komunikacije s kolegama, radnog okruženja i timske dinamike.

Rezultati pokazuju da se većina sudionika snažno poistovjećuje s temeljnim vrijednostima radne terapije, posebno poštivanjem dostojanstva i autonomije klijenata te klijentom usmjerenim pristupom. Kao osobne profesionalne kvalitete izdvajaju empatiju, fleksibilnost, timsku orijentiranost i strpljenje. Profesionalni identitet najčešće razvijaju

kroz kontinuirano obrazovanje i brigu o vlastitoj dobrobiti. Unatoč tome, većina smatra da je radna terapija u društvu i radnom okruženju još uvijek djelomično prepoznata.

Povezanost s kolegama procjenjuju umjerenom, pri čemu najvažnijima smatraju međusobno poštovanje, povjerenje i otvorenu komunikaciju. Zadovoljstvo poslom raspoređeno je duž cijele distribucije, dok su mogućnosti formalnog i specijalističkog obrazovanja, kao i podrška poslodavca, ocijenjene nedostatnima. Na promjenu radnog mjesta najviše bi ih motivirali bolji uvjeti rada, poštovanje stručnosti i veći dohodak.

Zaključno, rezultati ukazuju na potrebu daljnjeg razvoja uvjeta rada, jačanja društvene vidljivosti i priznatosti struke te ulaganja u obrazovanje i profesionalno napredovanje radnih terapeuta.

Ključne riječi: profesionalne vrijednosti, radno okruženje, kontinuirano obrazovanje, društvena prepoznatost, zadovoljstvo radom

POZVANO PREDAVANJE

Od bolničke rehabilitacije nakon moždanog udara do uspješnog povratka u svakodnevni život

Damir Valent, Radio Mrežnica

Moždani udar koji sam doživio krajem 2022. godine, s navršених 60 godina života, bio je najveća zdravstvena ugroza do tada i dogodio se, naravno, iznenada. Bio je dosta jak, bila mi je oduzeta funkcija govora, do razine teškog izražavanja, desna strana tijela, ruka i noga, koju gotovo uopće nisam mogao pomicati.

Svemu je prethodio vrlo ubrzan životni i radni ritam koji sam sebi sam nametnuo; s puno stresa i izostankom pravog odmora, vrlo često i s izgubljenim noćima, nakon kojih sam išao raditi na Radio Mrežnicu, gdje sam voditelj i urednik jutarnjeg programa već 25 godina. Uz radijski posao, vodio sam brojne manifestacije, svirao u lokalnom glazbenom sastavu, pisao kolumne koje sam ukoričio u do tada 4 objavljene zbirke, bio predsjednik udruge – Književni krug Karlovac. Uglavnom, puno posla i obaveza, dan mi je uvijek bio prekratak s premalo odmora i rekuperacije. Kako bih sve izdržao, jelo se i pilo u svim prigodama, tako da sam konstantno imao više od 105 kg i permanentno povišen krvni tlak, koji sam pokušavao sniziti uzimanjem dosta slabih tableta (Articel 10 mg).

Nakon prvotnog šoka i saznanja da sam od hiperaktivne osobe pune života, ideja i planova pokošen nečime što me prikovalo za krevet s neizvjesnim ishodom, smogao sam snage za novi početak. Počelo je u karlovačkoj bolnici ustajanjem i prvim koracima uz pomoć fizioterapeuta i štapa, a onda i sve tečnijim govorom, što mi je bilo osobito važno, budući da mi je govorna funkcija osnova svega čime se bavim. Naglasit ću odličnu komunikaciju s terapeutima u Krapinskim Toplicama, a na radnoj terapiji mi je onih 30 – 45 minuta uvijek proletjelo i želio sam, s obzirom na trud terapeutkinja, napredovati što brže. Jako mi se dopalo to

što sam u poodmakloj fazi oporavka, koji je trajao 7 tjedana, u terapiji pokušavao napraviti radnje koje ću morati poduzimati nakon otpusta iz bolnice. Tako sam na radnoj terapiji sam u kuhinji skuhaao kavu bez ičije pomoći, a onda i spremio doručak (spekao jaja na oko!). Uključivalo je to i samostalno oblačenje, obuvanje i vezanje cipela.

Bez voljnog momenta, točnije jake želje i volje, vjerojatno bi sve teklo sporije, pa sam vrlo brzo na laptopu počeo pisati tekstove o borbi s bolešću, istina u početku lijevom rukom, ali kako ih je moja matična kuća Radio Mrežnica objavljivala, tako je povratna informacija koja je bila više nego dobra bila dodatni poticaj za rad i napredak.

Terapije sam nastavio provoditi u OB Karlovac, a kada sam vratio fizičku snagu, 92 dana nakon udara, a tek nešto više od mjesec dana od otpusta iz Krapinskih Toplica, vratio sam se na posao. Gotovo sam godinu dana još šepao, ali sve manje, tako da je hod sada zadovoljavajući. Ruka i rame potpuno su vratili sve funkcije, a moj "centar za zafrkanciju" nikad nije ni bio narušen!

Mnogo je segmenata koji utječu na uspješan oporavak, ali izdvojio bih slijedećih pet pojmova: *Svjesnost*: Zašto je do udara došlo i koji su uzroci, te kako se ne dovesti u stanje da se ponovi; *Stabilnost*: Izbjegavati očaj i defetizam, kasno je za predbacivanje i osjećaj krivnje. *Odlučnost*: Voljni moment koji je bitan za uspješan oporavak; *Povjerenje*: Imati saznanje da liječnici i terapeuti poduzimaju sve kako bi liječenje i oporavak bili uspješni; *Upornost*: Kao što je upornost u činjenju ugroza po zdravlje dovela do udara, upornost u vježbanju ključ je oporavka.

Ključne riječi: moždani udar, oporavak, radna terapija

USMENA IZLAGANJA

Smisao, identitet i dostojanstvo: uloga radne terapije u palijativnoj skrbi

Iva Jurković; Opća bolnica "Dr. Anđelko Višić", Bjelovar

Palijativna skrb usmjerena je na očuvanje kvalitete života osoba koje se suočavaju s neizlječivom bolešću. U takvom kontekstu, radna terapija ne teži funkcionalnom oporavku, već očuvanju smislenih aktivnosti, identiteta i dostojanstva pacijenta. Unatoč tome, u hrvatskoj praksi radna terapija u palijativnoj skrbi još uvijek nije sustavno integrirana niti jasno prepoznata.

Cilj ovog rada je prikazati mogućnosti i doprinos radne terapije u palijativnoj skrbi, s posebnim naglaskom na definiranje i ostvarivanje smislenih ciljeva u terminalnoj fazi bolesti. Rad se temelji na iskustvima svakodnevnog rada radnog terapeuta u bolničkom palijativnom timu te obuhvaća više prikaza iz prakse. Kroz analizu konkretnih primjera prikazane su aktivnosti koje pacijentima omogućuju izražavanje vlastitih vrijednosti, očuvanje identiteta, povezi-

vanje s bližnjima i osjećaj kontrole nad svakodnevicom, čak i u uvjetima progresivne bolesti.

Pristup je orijentiran na osobu, a ne na dijagnozu, te uključuje prilagodbu aktivnosti individualnim interesima, mogućnostima i emocionalnim potrebama pacijenata. U radu se razmatra i suradnja unutar multidisciplinarnog tima te izazovi i potencijali za daljnji razvoj ovog segmenta struke.

Zaključno, radna terapija može značajno doprinijeti kvaliteti palijativne skrbi kroz podršku osobi u očuvanju dostojanstva, smisla i subjektivnog osjećaja vrijednosti do kraja života.

Ključne riječi: dostojanstvo, identitet, palijativna skrb, radna terapija, smisleni ciljevi

Radna terapija u holističkom pristupu demenciji: edukacija, podrška i terapija na terenu

Elvisa Suhonić; Spomnim se - Celostna podpora pri demenci

Tijekom trinaest godina rada u domu za starije osobe, isključivo s osobama koje žive s demencijom i njihovim obiteljima, razvila sam duboko razumijevanje složenosti ove bolesti i njezina utjecaja na svakodnevni život. Upravo to iskustvo potaknulo me na profesionalni zaokret – napustila sam institucionalni sustav kako bih razvila holistički pristup koji objedinjuje stručnu edukaciju, emocionalnu podršku i terapijski rad na terenu. Cilj mog rada je osnaživanje članova obitelji kroz znanje i razumijevanje bolesti, ali i kroz proces emocionalne prilagodbe na promjene koje demencija donosi.

Kroz edukacije uživo i putem YouTube kanala nastojim pružiti informacije koje su praktične, dostupne i primjenjive u svakodnevnom životu. Obrađujem teme kao što su komunikacija s osobama s demencijom, očuvanje kognitivnih funkcija, organizacija prostora i svakodневnih aktivnosti.

Poseban naglasak stavljam na razumijevanje tzv. dvostruke tuge – gubitka osobe koju su poznavali i kasnijeg fizičkog gubitka – te na činjenicu da često "govori bolest, a ne osoba".

U svom radu primjenjujem i IMAGO pristup, koji članovima obitelji pomaže prepoznati vlastite emocionalne reakcije i ponovno uspostaviti odnose s oboljelom osobom. Kao radna terapeutkinja provodim aktivnosti koje potiču funkcionalnost, kretanje i samostalnost, a pritom aktivno uključujem obitelj kako bi se jačala njihova uloga i osjećaj korisnosti. Ovaj rad predstavlja primjer prakse koja spaja edukaciju, empatiju i terapijski rad u svrhu unapređenja kvalitete života osoba s demencijom i njihovih obitelji.

Ključne riječi: demencija, radna terapija, edukacija, emocionalna podrška, obitelj

Uloga radnog terapeuta u transdisciplinarnom timu u radu s djecom s teškoćama iz spektra autizma

Josipa Brzović, Vlatka Dujić, Martina Penić i Barica Šafar; Centar za pružanje usluga u zajednici, Zagrebački Centar za neovisno življenje

Poremećaj iz spektra autizma (PSA) je razvojni poremećaj koji utječe na komunikaciju, socijalnu interakciju i ponašanje. Manifestira se na različite načine i najčešće se uočava u ranom djetinjstvu. Rana intervencija ima ključnu ulogu u poticanju razvoja djece s PSA jer omogućuje pravovremeno prepoznavanje potreba i primjenu ciljane podrške. Zagrebački Centar za neovisno življenje kroz transdisciplinarni pristup za djecu s teškoćama u razvoju pruža usluge rane razvojne i psihosocijalne podrške kroz individualni i grupni rad. Transdisciplinarni pristup, u kojem stručnjaci iz različitih područja: radni terapeuti, senzorni terapeuti, logopedi, fizioterapeuti, psiholozi, edukacijski rehabilitatori i socijalni radnici, surađuju kroz zajedničko planiranje, razmjenu znanja i prelazak strukovnih granica kako bi se ostvario zajednički cilj: pružiti optimalnu podršku djetetu i njegovoj obitelji. Radni terapeuti, kao neizostavni članovi transdisciplinarnog tima, procjenjuju i potiču razvoj motoričkih vještina, senzorne obrade, samostalnosti u aktivnostima

svakodnevnog života te socijalne uključenosti i komunikacije. Ovakav pristup omogućuje holistički pristup potrebama djece, njihovu samostalnost u svakodnevnim aktivnostima, razvoj praktičnih vještina te kvalitetniju uključenost u zajednicu. Kroz razvoj fine i grube motorike, poticanje senzorne integracije, prilagodbu okruženja te poticanje samostalnosti, radni terapeuti doprinose postizanju funkcionalnih ciljeva zajednički definiranih sa stručnim timom i obitelji. Članovi obitelji aktivno i ravnopravno sudjeluju u rehabilitacijskom i rehabilitacijskom procesu, čime se jača kontinuitet intervencije i podrška u svim životnim okruženjima djeteta. Primjeri iz prakse pokazuju da rana, koordinirana i timska podrška značajno utječe na rezultate i kvalitetu života djece s PSA.

Ključne riječi: radni terapeut, transdisciplinarnost, spektar autizma, rana intervencija, cilj

Profesionalni identitet radnog terapeuta: kako nas vide korisnici usluga

Ivana Klepo, Vesna Šepić; Specijalna bolnica za medicinsku rehabilitaciju Krapinske Toplice

Radni terapeuti su važni članovi rehabilitacijskih timova, no klijenti i članovi njihovih obitelji često nemaju jasnu predodžbu što mogu očekivati od terapije jednom kada ih liječnik uputi.

Cilj je ovog istraživanja bio ispitati kako klijenti i članovi njihovih obitelji doživljavaju radnu terapiju, uključujući prethodna znanja, očekivanja i stvarna iskustva kroz sudjelovanje u radnoj terapiji.

Metoda: Istraživanje je provedeno u Specijalnoj bolnici za medicinsku rehabilitaciju Krapinske Toplice, a sudjelovalo je ukupno 84 ispitanika. Jednu skupinu su činili pacijenti uključeni u radnu terapiju (n=44), a drugu članovi obitelji djece uključene u radnu terapiju (n=40). Podaci su prikupljeni putem upitnika dizajniranog za potrebe istraživanja, u online ili tiskanom obliku, a analizirani su deskriptivnom statistikom.

Rezultati: Prije uključivanja u terapiju, 21,4 % ispitanika imalo je jasno predodžbu o radnoj terapiji. Pacijenti su kao

najveću vrijednost radne terapije istaknuli poboljšanje motoričkih i kognitivnih funkcija, povećanje samostalnosti u svakodnevnim aktivnostima, prilagodbu na život kod kuće nakon otpusta te psihološku podršku i motivaciju. Članovi obitelji djece dodatno naglašavaju razvoj vještina igranja i edukaciju obitelji. 74% (n=62) ispitanika smatra da bi im radna terapija bila iznimno korisna nakon otpusta iz bolnice, ili kao oblik kontinuirane podrške kod kuće.

Zaključak: Istraživanje pokazuje da pacijenti i članovi obitelji tek kroz vlastito iskustvo stječu jasniju predodžbu o vrijednostima radne terapije. Postoji potreba za sustavnim informiranjem o radnoj terapiji te važnosti primjene klijentu usmjerenog pristupa u oblikovanju profesionalnog identiteta radnog terapeuta.

Ključne riječi: radni terapeut, radna terapija, profesionalni identitet, perspektiva korisnika usluga

Grafomotorika – svakodnevna praksa koja čini razliku

Karmen Gruica; Specijalna bolnica za zaštitu djece s neurorazvojnim i motoričkim smetnjama

Tema usmene prezentacije nosi naziv "Grafomotorika – svakodnevna praksa koja čini razliku". Iz perspektive radne terapije ističe se važnost grafomotorike kao područja koje zaslužuje poseban fokus, osobito u kontekstu globalne digitalizacije i sve veće izloženosti djece ekranima. U sklopu izlaganja, na slikovit način bit će objašnjene predvještine važne za razvoj grafomotorike, razvoj funkcionalnih hvatova šake, kao i prilagodba pribora i prostora za pisanje. Naglasak će biti stavljen na individualni i multidisciplinarni pristup koji Specijalna bolnica Goljak njeguje u radu s djecom. U svrhu sudjelovanja na 1. Hrvatskoj konferenciji

radnih terapeuta, bit će pripremljeni i radni listići s grafo-motoričkim zadacima koji će dodatno ilustrirati praktične aspekte terapijskog rada.

Cilj prezentacije jest prikazati konkretnu primjenu praktičnog znanja i vještina radnog terapeuta unutar kliničkog okruženja Specijalne bolnice Goljak, kao i podijeliti iskustva iz svakodnevne terapijske prakse.

Ključne riječi: grafomotorika, hvatovi šake, prilagodba prostora, prilagodba pribora za pisanje, bilježnica

Nastavak formalnog obrazovanja - iskustvo online studiranja u inozemstvu

Matea Bunić, Robert Domić; Sveučilište Jönköping, Švedska

Nastavak obrazovanja radnih terapeuta ključan je za jačanje profesionalnog identiteta i prepoznatljivost struke. U Republici Hrvatskoj trenutno nije moguće upisati diplomski studij radne terapije, stoga radni terapeuti moraju tražiti načine kako nastaviti školovanje izvan Hrvatske. Suvremene tehnologije omogućuju online studij na stranim sveučilištima, bez potrebe za preseljenjem.

Cilj predavanja je podijeliti iskustvo studiranja na međunarodnom online master studiju iz radne terapije, s naglaskom na motivaciju za upis, proces prijave, organizaciju nastave, metode učenja i suradnje s kolegama iz cijelog svijeta te učinke studija na profesionalni identitet.

Diplomski studij omogućuje stjecanje naprednih znanja i vještina iz područja istraživanja, kritičkog promišljanja i međunarodne suradnje. Među pozitivnim aspektima ističe se fleksibilnost studiranja i mogućnost rada od kuće, međunarodno umrežavanje i razmjena iskustava s kolegama iz različitih zemalja, proširenje znanja o metodama i teorijama

u radnoj terapiji te razvijanje samostalnosti i sposobnosti organizacije vlastitog vremena i zadataka. S druge strane, najveći izazovi su zahtjevna samodisciplina, vremenska organizacija, komunikacija na stranom jeziku i studiranje bez fizičkog kontakta s profesorima i kolegama. Predavanje će donijeti i dvije perspektive: onih koji studiraju uz rad i onih koji su se upisali na master nakon prijediplomske razine obrazovanja.

Međunarodni online master studij predstavlja vrijednu priliku za profesionalni razvoj radnih terapeuta u zemljama koje još nemaju razvijene diplomske studije. Osim akademskog znanja, takvo iskustvo doprinosi osnaživanju profesionalnog identiteta, većoj sigurnosti u vlastite kompetencije i spremnost za zagovaranje struke na nacionalnoj i međunarodnoj razini.

Ključne riječi: radni terapeut, magisterij, profesionalni identitet

Važnost prepoznavanja ranih znakova teškoća u hranjenju, jedenju, pijenju i gutanju u dječjoj dobi

Dubravko Jurišić; Papillon, obrt za usluge

Broj djece koja imaju neki oblik poremećaja hranjenja, jedenja, pijenja i gutanja bilježi stalan porast, posebno zadnjih 5 godina, naročito nakon COVIDA.

Različiti znanstveni izvori govore da 85%-95% djece s teškoćama u razvoju ima neki od izazova vezanih uz hranjenje (prihvatanje hrane tekture, obrada hrane u ustima, gutanje), dok 20-50% djece urednog razvoja ima neki od navedenih izazova u hranjenju.

Prevenција teškoća hranjenja te edukacija roditelja i stručnjaka je dugoročno najučinkovitija metoda, ali ona zahtijeva velike resurse (materijalne i vremenske) s obzirom da je samo područje rada izrazito kompleksno i široko. Intervencija usmjerena prema djetetu u početku, te kasnije prema obitelji, pokazala se kao najučinkovitiji način usvajanja vještina hranjenja, jedenja, pijenja i gutanja, jer nakon početnog rada s djetetom postepeno se transformira u rad s obitelji, kako bi se postigla generalizacija usvojenih vještina hranjenja na terapiji kod kuće. Prosječno se dijete u dobi od 0-3 godine zadržava u terapiji oko 30-50 dolazaka, u dobi od 3-5 godina oko 25-75 dolazaka, u dobi od 5-9

godina oko 30-90 dolazaka te više od 9 godina oko 35-95 dolazaka. Navedeno ovisi o trenutnom zdravstvenom i razvojnom statusu djeteta, primarnom uzroku izazova u hranjenju, odnosu djetete-roditelj, djetete-terapeut te o iskustvu koje dijete ima u odnosu prema hrani i tekućini. Praksa pokazuje da strpljenje, ustrajnost, dosljednost te praktična edukacija roditelja mogu dovesti do potpune preobrazbe djeteta od nejedača do ljubitelja hrane.

Cilj ove prezentacije je dati kolegicama i kolegama uvid u način provođenja terapijskog hranjenja u praksi, potaknuti ih na djelovanje kada su prisutni svi, ili samo neki znakovi koji upućuju na teškoće u hranjenju, jedenju, pijenju i gutanju te prihvatanju tekstura i namirnica te kako djelovati u cilju smanjenja broja djece koja imaju neki od poremećaja hranjenja.

Ključne riječi: terapijsko hranjenje, jedenje, pijenje i gutanje, radna terapija, rana intervencija, dijete, razvojni poremećaji

Stavovi pacijenata s afektivnim poremećajima o učinkovitosti radne terapije

Dora Mišić; Klinički bolnički centar Osijek

Cilj ovog istraživanja bio je ispitati stavove psihijatrijskih pacijenata s afektivnim poremećajima o grupama radne terapije na Odjelu za psihijatriju KBC-a Osijek, s ciljem prepoznavanja terapijskih učinaka, ali i doprinosa razumijevanju uloge radnog terapeuta u psihijatrijskom timu. Provedeno je kvalitativno istraživanje u kojem je sudjelovalo 20 pacijenata (10 hospitaliziranih i 10 u dnevnoj bolnici), koji su ispunili anonimni upitnik s osam otvorenih pitanja. Uključeni su pacijenti s dijagnozom depresije i bipolarnog poremećaja. Analiza podataka provedena je primjenom kvalitativne analize sadržaja. Većina sudionika izrazila je pozitivne stavove prema radnoj terapiji, naglašavajući njene smirujuće, kreativne i edukativne aspekte. Posebno su istaknuti učinci na distrakciju od negativnih misli, razvoj komunikacijskih i motoričkih vještina, osjećaj korisnosti i samopouzdanja. Sudionici su cijenili mogućnost izražavanja kroz kreativne za-

datke te grupnu dinamiku koja potiče razmjenu iskustava. Iako su pojedini sudionici izrazili rezerviranost prema nekim aktivnostima, većina ih je predložila proširenje programa radne terapije, uključujući fizičku aktivnost, relaksaciju i edukativne sadržaje. Rezultati pokazuju da radna terapija u psihijatrijskom kontekstu ima značajan pozitivan učinak na pacijente, ali i potencijal za jače pozicioniranje struke kroz terapiju usmjerenu na pacijenta. Stavovi pacijenata mogu poslužiti kao vrijedan izvor za unapređenje terapijskih pristupa, ali i za jače prepoznavanje profesionalne uloge radnih terapeuta unutar interdisciplinarnih timova. Ovim istraživanjem otvara se prostor za promišljanje o razvoju identiteta struke u području mentalnog zdravlja.

Ključne riječi: radna terapija, psihijatrija, pacijenti, afektivni poremećaji, terapijski učinci

Primjena Rehametrics sustava u mobilnoj radnoj terapiji

Dean Ćebić; VitaLife obrt za poboljšanje kvalitete života; Centar za odgoj i obrazovanje Lug

Digitalne tehnologije donose nove mogućnosti u radnu terapiju, osobito u mobilnom obliku pružanja usluga. Rehametrics je računalno potpomognut rehabilitacijski sustav koji kombinira motoričke i kognitivne zadatke u virtualnom okruženju te omogućuje objektivno praćenje napretka pacijenata. Cilj rada je prikazati iskustva primjene Rehametrics sustava u mobilnoj radnoj terapiji s odraslim i starijim pacijentima u neurološkoj i ortopedskoj rehabilitaciji. Zadaci su prilagođeni individualnim ciljevima pacijenata, a rezultati se bilježe kroz kvantitativne pokazatelje. Uočeno

je povećanje motivacije i suradljivosti pacijenata te olakšano praćenje napretka kroz objektivne mjere. Terapeuti su izvijestili o većoj fleksibilnosti u planiranju i evaluaciji tretmana. Rehametrics se pokazao kao vrijedan alat koji obogaćuje mobilnu radnu terapiju, čineći je učinkovitijom i dostupnijom u kući pacijenta.

Ključne riječi: radna terapija, mobilna rehabilitacija, Rehametrics, virtualna stvarnost; objektivno mjerenje

Radna terapija u jedinici za moždani udar

Mirjana Kučina; Opća bolnica Varaždin

Radni terapeut sastavni je dio multidisciplinarnog tima u skrbi za osobe nakon moždanog udara. Na Odjelu za neurologiju Opće bolnice Varaždin, radni terapeuti uključuju se u proces liječenja i rehabilitacije već u ranoj fazi. Rana intervencija omogućuje poticanje oporavka, prevenciju sekundarnih komplikacija i očuvanje preostalih funkcionalnih sposobnosti. Cilj ove prezentacije je prikazati mjesto i ulogu radnog terapeuta u najranijoj fazi oporavka nakon moždanog udara. Terapijski program temelji se na individualnoj procjeni senzoričkih, motoričkih, perceptivnih i kognitivnih funkcija pacijenta. Intervencije obuhvaćaju restituciju usmjerenu na oporavak okupacijskih komponenti, kao i poticanje sudjelovanja u osnovnim aktivnostima dnevnog

života, trening aktivnosti svakodnevnog života (hranjenje, oblačenje, higijena) te edukaciju obitelji i njegovatelja. U radu se primjenjuju i suvremena pomagala poput robotske rukavice. Cilj radne terapije je povećati funkcionalnu neovisnost, ubrzati povratak pacijenta svakodnevnim aktivnostima i unaprijediti kvalitetu života. Iskustva iz prakse i znanstveni dokazi potvrđuju značaj ranog uključivanja radnih terapeuta u oporavak i rehabilitaciju osoba nakon moždanog udara.

Ključne riječi: radna terapija, moždani udar, rana stimulacija, ADŽ, Robotska rukavica

Radni terapeut u mobilnom timu u zajednici - prilike i izazovi

Kristina Gogić; Klinika za psihijatriju Vrapče

Mobilni tim je multidisciplinarni tim koji pruža skrb izvan bolničkog okruženja. Fokusiran je na rehabilitaciju i podršku u pacijentovom životnom okruženju. Cilj je poboljšanje kvalitete života i smanjenje hospitalizacija. Mobilni timovi dolaze pacijentu u njegov dom/zajednicu, a stacionarni zahtijevaju dolazak u ustanovu, što povećava fleksibilnost i prilagodbu individualnim potrebama. Koncept se razvio kroz deinstitucionalizaciju skrbi te na taj način osiguravaju kontinuitet skrbi, omogućuje individualizirani pristup i smanjuje opterećenje bolničkog sustava. Pacijent u mobilni tim dolazi upućen od strane liječnika, obitelji ili socijalnih službi. Kriteriji za uključivanje su ozbiljnost stanja i potreba za kontinuiranom podrškom. Stanje pacijenta se procjenjuje korištenjem kliničkih alata i intervju a te analizom okupacije koja uključuje i socijalno okruženje i podršku. Rehabilitacijske intervencije se provode kroz psihosocijalnu podršku, rad na svakodnevnim vještinama te kroz podršku u zapošljavanju i društvenoj integraciji. Evaluacija napretka se provodi uz redovite preglede i prilagodbe plana te ko-

rištenjem standardiziranih alata za mjerenje napretka kao što je *kormilo oporavka*; model koji pomaže pacijentima u vlastitom oporavku. Dodatni alati i metode rehabilitacije su psihoterapijske intervencije, podrška u zapošljavanju i rad s obiteljima i zajednicom. Izazovi mobilnih timova kao i radnog terapeuta su organizacijski (od projekta do zdravstvene usluge), financijski, stres i izgaranje kod članova tima te potreba za kontinuiranom edukacijom. Poboljšanje rada bi se očitovalo kroz unaprjeđenje financiranja, bolju integraciju s drugim službama i jačanjem kapaciteta tima. Budućnost mobilnog tima se kreće prema primjeni digitalnih tehnologija, telemedicini i e-zdravstvu te razvoju novih modela rehabilitacije. Zaključci iz prakse ukazuju da je individualizirani pristup ključan, a suradnja s pacijentom povećava učinkovitost te kvalitetu života.

Ključne riječi: mobilni tim, individualizirani pristup, kormilo oporavka, oporavak

Radni terapeut u dispanzeru za zaštitu mentalnog zdravlja

Danijela Kutija Leskovšek; Dom zdravlja Zagreb Zapad

Dispanzer za zaštitu mentalnog zdravlja je zdravstvena ustanova koja dopunjuje zdravstvenu zaštitu u sustavu skrbi za mentalno zdravlje. Specifičnosti dispanzera su ciljana prevencija i rana intervencija, te intenzivan, lako dostupan i multidisciplinarni tretman i rehabilitacija umjerenih i težih mentalnih poremećaja na razini primarne zdravstvene zaštite. Poznato je da mentalni poremećaj utječu na sve aspekte života osobe, uključujući njenu sposobnost da u potpunosti sudjeluje u svakodnevnim aktivnostima. Osobe koje se suočavaju s teškoćama mentalnog zdravlja mogu imati smanjenu motivaciju za brigu o sebi, smanjenu sposobnost raditi, izvršavati školske obveze i općenito manje uživati u aktivnostima koje su im važne. Stoga radni terapeut kao član tima, ima važnu ulogu u pružanju sveobu-

hvatne zdravstvene skrbi, fokusirajući se na funkcionalne aspekte oporavka i poboljšanje svakodnevnog funkcioniranja osoba s teškoćama mentalnog zdravlja. Kroz različita područja intervencije (aktivnosti svakodnevnog života, socijalne vještine, upravljanje stresom i anksioznošću, radna rehabilitacija) radni terapeut istovremeno radi s korisnikom, članovima obitelji, te surađuje sa zajednicom, drugim institucijama (obrazovne ustanove, zavodi za socijalnu skrb, zdravstvene ustanove) i stručnjacima. Integracijom različitih službi, stručnjaka i usluga, radni terapeut se pokazuje kao neizostavan član tima na razini primarne zdravstvene zaštite.

Ključne riječi: dispanzer, mentalno zdravlje, radni terapeut

PRISTUP IZVAN OKVIRA - transformacija psihijatrije kroz umjetnost

Alenka Vondra Butigan, Marijana Vonić; Dom za odrasle osobe Turnić, Rijeka

Radnoterapijska praksa s osobama s teškoćama mentalnog zdravlja pokazuje da najbolje rezultate donose pristupi koji nadilaze standardne protokole u zdravstvenom i socijalnom sustavu. Na tom tragu ostvareno je sudjelovanje u projektima koji omogućuju razvoj inovativnih metoda podrške temeljenih na umjetnosti. Nakon uspješnog završetka triju projekata "Hearing Voices mreže zapadnog Balkana", suradnja je nastavljena kroz projekt "Art of Voices", u kojem je razvijena edukacija za stručnjake, otvorena i besplatna za sve zainteresirane. Ovakav pristup proizlazi iz istraživanja u psihijatriji koja potvrđuju da je art terapija jedan od najučinkovitijih psihoterapijskih modaliteta u radu s osobama koje imaju iskustvo psihoze.

Trenutno se provodi projekt "Mad Balkan" usmjeren na poticanje socijalne inkluzije i unapređenje kvalitete života korisnika. U njegovu okviru održane su dvije petodnevne

radionice za stručnjake, s velikim odazivom radnih terapeuta. Radionice su organizirane u suradnji s umjetničkim i dramskim stručnjacima s Oslo Metropolitan University (Norveška), a sudionicima su pružile nove, praktično primjenjive ideje za profesionalni rad.

Izlaganje ima za cilj prikazati kako umjetnost može otvoriti nove perspektive u pružanju podrške te transformirati odnos između korisnika i stručnjaka. Očekuje se da će stečena znanja doprinijeti kvaliteti usluga u psihijatrijskim ustanovama, kao i jačanju međunarodne suradnje te razvoju skrbi o mentalnom zdravlju utemeljene na ljudskim pravima i stvarnim potrebama osoba koje žive s teškoćama mentalnog zdravlja.

Ključne riječi: mentalno zdravlje, transformacija, umjetnost, oporavak, radna terapija

Projekt "SPONA: Čvrsta veza za samostalan život"

Matea Videk, Josip Koštan, Lena Mikelić; Udruga Spektar i CEDEPE Zagreb

Projekt "SPONA: Čvrsta veza za samostalan život" razvijen je kao odgovor na sustavne praznine u podršci odraslim osobama s invaliditetom koje izlaze iz institucionalnih oblika skrbi nakon navršene 21. godine života. Iako su provedeni značajni napor u deinstitutionalizaciji i promociji života u zajednici, praksa pokazuje da mladi odrasli ostaju bez koordinirane i individualizirane podrške nužne za uspješnu tranziciju, što povećava rizik od socijalne isključenosti, povratka u institucije i dugoročnih negativnih posljedica. Cilj projekta je uspostaviti održivi i skalabilni model tranzicijske podrške kroz heksagonalni okvir koji uključuje stručnu procjenu, aktivnosti svakodnevnog života, senzornu integraciju, radionice samozastupanja, slobodno vrijeme te AT-AAC radionice. Temelj intervencije čini individualni plan, a svake godine izrađuje se izlazno mišljenje sa smjernicama za daljnje uključivanje u postojeće usluge. Posebna inovacija je uvođenje upitnika samoprocjene senzoričke integracije za odrasle osobe s invaliditetom, čime se unapređuje razumi-

jevanje senzoričke regulacije i povećava kvaliteta svakodnevnog funkcioniranja. Radni terapeuti su glavni nositelji aktivnosti jer njihove kompetencije omogućuju integriranu procjenu, planiranje i razvoj samostalnosti, koordinaciju podrške te osnaživanje korisnika za samozastupanje i aktivnu participaciju. Kroz 36 mjeseci provedbe i 6.120 individualiziranih usluga za 120 korisnika, projekt doprinosi jačanju stručnih kapaciteta, povezivanju sustava i izradi edukativnih materijala. Dugoročno, SPONA nadilazi neposrednu podršku korisnicima te stvara temelje za sustavne promjene i uključivanje modela tranzicijske podrške u nacionalne politike, u skladu s Konvencijom UN-a o pravima osoba s invaliditetom i strateškim dokumentima Republike Hrvatske i EU.

Ključne riječi: tranzicijska podrška, radna terapija, senzorna integracija, odrasle osobe s invaliditetom, deinstitutionalizacija

Radna terapija kod djece s kongenitalnim anomalijama šake

Nataša Konjek; Klinika za dječje bolesti Zagreb

Kongenitalne anomalije šake predstavljaju urođene anatomske nepravilnosti koje mogu značajno utjecati na funkcionalnost te ograničiti dijete u obavljanju svakodnevnih aktivnosti poput hranjenja, oblačenja ili igranja, što može imati posljedice na njihov psihomotorni razvoj, samostalnost te općenito kvalitetu života. Kongenitalne anomalije mogu varirati od blažih, kao što su polidaktilija (više prstiju), sindaktilija (srašteni prsti) ili hipoplazija (nerazvijenost struktura šake) pa sve do teških deformiteta koji se javljaju kao dio specifičnih genetskih sindroma. Radna terapija ima važnu ulogu u rehabilitaciji djece s anomalijama šake s ciljem postizanja optimalne funkcionalnosti u skladu s mogućnostima i razvoja samostalnosti u aktivnostima svakod-

nevnog života. Na putu ostvarivanja ciljeva, radni terapeut usko surađuje s dječjim kirurgom i roditeljima. Jedna od važnijih intervencijskih metoda je korištenje ortoze koja se individualno izrađuje za svako dijete s ciljem poboljšanja položaja šake, prevenciju kontraktura i boli, postoperativnu zaštitu te podršku pri izvođenju životnih aktivnosti. Kombiniranjem pravilnih terapijskih vježbi, upotrebom ortoze, adaptacijom aktivnosti i pomagala te edukacijom roditelja, radni terapeut doprinosi postizanju bolje kvalitete života za cijelu obitelj.

Ključne riječi: anomalije, funkcionalnost, ortoza, šaka

Radna terapija kao odgovor na diskriminaciju osoba s tjelesnim invaliditetom pri zapošljavanju

Adrijana Sviben, Lana Rosić; Ustanova za zdravstvenu njegu Čorluka

Osobe s tjelesnim invaliditetom svakodnevno se suočavaju s brojnim izazovima, a jedan od najučestalijih je diskriminacija u društvu i radnom okruženju. Ona može biti otvorena ili prikrivena te uključuje nepristupačne prostore, nedostatak prilagođene infrastrukture, otežan pristup obrazovanju i zapošljavanju, kao i negativne predrasude. Posljedica toga je njihova marginalizacija i smanjena kvaliteta života.

Prava inkluzija ne znači samo fizičku prisutnost osoba s invaliditetom, već njihovo aktivno sudjelovanje u svim aspektima društva – obrazovanju, zapošljavanju, zdravstvenoj skrbi i rekreaciji. Ključ je u uklanjanju prepreka i promicanju jednakih mogućnosti, ali i podizanju svijesti o njihovim sposobnostima.

Radni terapeuti imaju važnu ulogu u procesu osnaživanja osoba s invaliditetom. Kroz individualni pristup, procje-

njuju njihovih potreba i mogućnosti, izrađuju planove intervencije te pružaju podršku u profesionalnoj rehabilitaciji, edukaciji, savjetovanju i prilagodbi radnog okruženja.

Posebno je važna profesionalna vokacijska rehabilitacija, koja uključuje procjenu radnih sposobnosti, osposobljavanje, prilagodbu radnih zadataka i podršku pri zapošljavanju. Osim što doprinosi većem zaposlenju i samostalnosti osoba s invaliditetom, ona pozitivno utječe na njihovu socijalnu uključenost, samopouzdanje i osjećaj svrhe.

U konačnici, inkluzivno društvo ne koristi samo pojedincima, već i cjelokupnoj zajednici, potičući solidarnost, razumijevanje i društvenu odgovornost.

Ključne riječi: osobe s tjelesnim invaliditetom, inkluzija, diskriminacija, radna terapija, radni odnos

Kako Ayres senzorička integracija® (ASI) podržava razvoj terapijskog odnosa s djecom

Davor Dučić; Centar za rehabilitaciju Silver/Zdravstveno veleučilište

Procesni elementi mjere vjerodostojnosti Ayres senzoričke integracije® pružaju okvir za oblikovanje terapijskog odnosa s djecom, temeljenog na povjerenju, angažiranosti i pozitivnoj interakciji, što u konačnici poboljšava ishod terapije.

Ova prezentacija naglašava važnost ne samo poznavanja znanstvene osnove ASI®-a, već i razumijevanja umijeća primjene procesnih elemenata kako bi se olakšalo uspostavljanje kvalitetnih terapijskih odnosa, čak i s djecom koja izazivaju naše terapijske vještine.

Kroz analizu procesnih elemenata istražuje se kako oni usmjeravaju kliničko razmišljanje tijekom cijelog terapijskog procesa. Jednako je značajno i razumijevanje važnosti odnosa ne samo s djecom, nego i s njihovim obiteljima.

Spoj znanosti i umijeća u terapijskoj intervenciji ključan je za poticanje rasta i napretka, kako u nama samima, tako i u onima kojima pružamo podršku.

Ključne riječi: Ayres senzorička integracija® (ASI), procesni elementi, znanost i umijeće primjene, terapijski odnos, povjerenje, djeca i obitelj

Primjena robotske neurorehabilitacije kod djece s višestrukim teškoćama u razvoju

Olga Baretić, Danijela Kljajić; Centar za pružanje usluga u zajednici Mali dom

U rehabilitaciji djece s višestrukim teškoćama u razvoju, pružajući usluge koje potiču razvoj sposobnosti svakog djeteta s ciljem njegova samoostvarenja, u poticajnom i pozitivnom okruženju s prilagođenim pristupom, usluga robotske neurorehabilitacije je još jedan suvremeni iskorak. Cilj prezentacije je prikazati iskustvo korištenja robotske neurorehabilitacije kod djece s višestrukim teškoćama u razvoju, robotskom rukavicom (*R-touch elite*), sustavom za funkcionalnu rehabilitaciju šake.

Robotika omogućuje da korisnici prolaze odabrane programe vježbi i zadataka te da zahtjevnost zadatka kao i podrška koju korisnik dobiva ne ovise o trenutnoj procjeni terapeuta, već su mjerljivi. Navedeno osigurava kontinuitet zadanog tretmana, a isti tretman može pratiti nekoliko terapeuta koji prate korisnika. Unutar usluge robotske neurorehabilitacije, dva terapeuta čini tim oko djeteta, koji su također dio tima oko korisnika unutar njegovih drugih edukacijsko – rehabilitacijskih aktivnosti. Terapeuti zajedničkom opservacijom i procjenom određuju plan tretmana za korisnika te ga prate u rehabilitacijskom procesu.

Timski pristup, pristup prilagođen mogućnostima korisnika, opserviranje korisnika u svakodnevnom aktivnostima uz pružanje potrebne fizičke i verbalne podrške, sastavnice su koje ulaze u određivanje terapijskog tretmana za aktivnosti (terapiju) robotskom rukavicom. Korisnici s višestrukim teškoćama u razvoju, uz prilagođeni pristup, postupno uvođenje i jasne najave koje osiguravaju predvidljivost procesa i zahtjeva, mogu biti uključeni u tretmane pasivne mobilizacije robotskom rukavicom te tretmane za aktivne i aktivno potpomognute pokrete korištenjem senzora. Nadalje, zajedničkim korištenjem *R-touch elite* robotske rukavice sa simulacijom tetiva i mekane robotske rukavice potiču se aktivni pokreti prstiju, osobito kod korisnika sa cerebralnom paralizom, kojima je oštećenjem više zahvaćena jedna strana tijela. Terapeut također može voditi i olakšavati pokrete korisnikove zahvaćene ruke.

Ključne riječi: višestruke teškoće, neurorehabilitacija, timski pristup, robotika, *R-touch elite*

Radni terapeuti u prepoznavanju okupacijske neravnoteže hrvatskih branitelja u Veteranskim centrima

Ivana Kuvačić, Vladimir Čalić; Veteranski centar, podružnica Šibenik

Uvod: Zbog nedostatka istraživanja na području Republike Hrvatske, niti danas, trideset godina nakon Domovinskog rata, nemamo jasan uvid u posljedice koje ratno iskustvo ostavlja na dnevne okupacijske obrasce i rutinu te okupacijsku ravnotežu pojedinca. Namjera nam je ovim istraživanjem dobiti jasniju sliku okupacijske ravnoteže braniteljsko - stradalničke populacije, čimbenicima koji utječu na nju i prepoznati indikatore te ravnoteže u svakodnevnom radu s korisnicima Veteranskih centara u Republici Hrvatskoj, te tako utvrditi značaj radnog terapeuta u procesu rehabilitacije hrvatskih branitelja.

Metode: U istraživanju je sudjelovalo 600 korisnika Veteranskih centara u Republici Hrvatskoj i Doma hrvatskih veterana. Podaci su se prikupljali tijekom tri mjeseca. U svrhu prikupljanja podataka koristila su se dva upitnika. Obrazac za inicijalnu procjenu, koji radni terapeuti koriste svakodnevno u svome radu, kroz koji su dobivene informacije o dobi, spolu, razini samostalnosti, preprekama za izvođenje svakodневnih okupacija, broju i raznolikosti okupacija i životnih uloga te subjektivnom doživljaju kvalitete spavanja. Druga korištena procjena je Upitnik okupacijske ravnoteže

(Occupational balance questionnaire 13 / OBO13) kroz koji su prikupljene informacije o ukupnom doživljaju okupacijske ravnoteže sudionika.

Rezultati: Rezultati su pokazali da od svih ispitanih čimbenika, jedino spol nema značajnu povezanost s okupacijskom ravnotežom. Svaka hipoteza je potvrđena i pokazalo se da su dob, razina samostalnosti, prepreke za izvođenje svakodневnih okupacija, broj i raznovrsnost okupacija i životnih uloga te kvaliteta spavanja značajno povezani s doživljajem okupacijske ravnoteže.

Zaključak: Stavke koje radni terapeuti procjenjuju u svakodnevnom radu s korisnicima Veteranskih centara u Republici Hrvatskoj jesu čimbenici koji su značajno povezani s okupacijskom ravnotežom, te tako mogu biti i indikatori okupacijske ravnoteže koja ukazuje na kvalitetu života pojedinca. Stoga su radni terapeuti ključni stručnjaci u rehabilitacijskom procesu hrvatskih branitelja.

Ključne riječi: veteranski centri, okupacijska ravnoteža, branitelji, radna terapija

Radna terapija u Dječjem vrtiću Cvrčak

Nikolina Janeković, Petra Domac; Dječji vrtić Cvrčak

Radna terapija u dječjim vrtićima predstavlja važan segment rane intervencije usmjerene na poticanje optimalnog razvoja djece, prepoznavanju teškoća u izvođenju svakodnevних aktivnosti te pružanju podrške odgojiteljima i roditeljima.

Uključivanje radnih terapeuta u odgojno-obrazovni program pridonosi stvaranju poticajnog okruženja u kojem djeca razvijaju senzomotoričke, kognitivne i socijalne vještine ključne za svakodnevno funkcioniranje.

Cilj ovog rada je prikaz važnost i načine implementacije radne terapije u odgojno-obrazovnom programu Dječjeg

vrtića Cvrčak, gdje se poseban naglasak stavlja na suradnju s odgojiteljima, stručnim suradnicima i roditeljima, kako bi se omogućilo stvaranje inkluzivnog i individualiziranog pristupa svakom djetetu. Sustavna integracija radne terapije u predškolske ustanove, pridonosi ne samo dobrobiti djece, nego i osnaživanju cijelog odgojno-obrazovnog sustava.

Ključne riječi: radna terapija, dječji vrtić, odgojno-obrazovni program, implementacija, rana intervencija

Radni terapeut kao član interdisciplinarnog tima u kompleksnom rehabilitacijskom ekosistemu

Zvezdana Žafa, Ajimsha Mohammed Sharafudeen; Qatar Rehabilitation Institute

Qatar Rehabilitation Institute (QRI), dio Medicinske korporacije Hamad (HMC), vodeća je tercijarna rehabilitacijska bolnica u Kataru. QRI je počeo s radom 2016., akreditiran je po JCI (Joint Commission International) i CARF (Commission on Accreditation of Rehabilitation Facilities) standardima, te je aktivni sudionik inicijative SZO Rehabilitacija 2030. Naglasak u QRI je na kvaliteti i sigurnosti pacijenata, istraživanju, edukaciji, te interdisciplinarnom radu u kontinuumu rehabilitacije, od akutne rehabilitacije do reintegracije u zajednicu.

QRI je u svojoj težnji izvrsnosti dizajnirao i provodi Strategic Roadmap 2024-2030, s fokusom na pacijente i zaposlenike, kao nadogradnju Nacionalne zdravstvene strategije Ministarstva javnog zdravstva u svrhu daljnjeg poboljšanja rehabilitacijske skrbi.

Radni terapeuti su zastupljeni u svim fazama rehabilitacije bolničkih i ambulantnih pacijenata, od najranije dobi do duboke starosti. Najzastupljenije dijagnoze u populaciji odraslih pacijenata su moždani udar, ozljeda leđne moždi-

ne, ozljede mozga, te za svaku od ovih dijagnoza postoje detaljni specijalizirani programi uz dodatne laboratorije (npr. kognitivni, neurološka ruka i šaka, te Easy Street). Radni terapeuti su također uključeni u rekreacijske i ekoterapijske programe u multifunkcionalnim prostorima u eksterijeru i interijeru QRI. Također, radni terapeuti imaju važnu ulogu u kliničkoj administraciji te koordinaciji skrbi. Interdisciplinarni tim QRI mjeri ishode rehabilitacije standardiziranim mjerilima koji se spremaju u baze podataka. QRI je u procesu razvoja precizne rehabilitacije te je plan da svaki pacijent dobije visoko individualizirani tretman terapija u pravo vrijeme kako bi se postigli najbolji rezultati. Cilj izlaganja je prikazati ne samo ulogu radnog terapeuta, već kompleksni rehabilitacijski ekosistem koji je definiran jasnim smjernicama i standardima prakse u skladu s vodećim svjetskim trendovima.

Ključne riječi: rehabilitacijski programi, kliničke smjernice, rehabilitacijski standardi, radni terapeut

Od studenta do radnog terapeuta: Uloga simulacijskog učenja u oblikovanju profesionalnog identiteta

Claire Sangster Jokić, Andreja Bartolac, Ivana Klepo; Katedra za radnu terapiju, Zdravstveno veleučilište

Važan cilj obrazovanja radnih terapeuta jest osposobiti studente za stjecanje znanja, vještina i stavova potrebnih za kompetentnu praksu. Kompetencije su jasno definirane u studijskom programu te utemeljene na nacionalnim i međunarodnim standardima. Njihovo postupno usvajanje kroz teorijske, metodološke i kliničke procese učenja doprinosi oblikovanju profesionalnog identiteta, koji obuhvaća zajedničke vrijednosti, uvjerenja i vještine te pruža temelje za prilagodbu dinamičnim radnim okruženjima i jačanje pripadnosti profesionalnoj zajednici.

Suvremeno obrazovanje zdravstvenih djelatnika, uključujući radne terapeute, sve veći naglasak stavlja na učenje temeljeno na simulaciji (Simulation-Based Learning – SBL) kao učinkovit pristup za razvoj kompetencija i profesionalnog identiteta. Od 2023. godine Katedra za radnu terapiju Zdravstvenog veleučilišta sudjeluje kao partner u trogodišnjem Erasmus+ projektu SIMBA (Simulation-Based Learning in Occupational Therapy), čiji je cilj razvoj alata i resursa za implementaciju i vrednovanje SBL-a u svim fazama obrazovanja prvostupnika radne terapije.

Izlaganje će pružiti pregled SIMBA projekta s naglaskom na praktične alate za razvoj, provedbu i evaluaciju SBL-a u obrazovanju radnih terapeuta. Posebno će se razmotriti doprinos ove metodologije razvoju profesionalnih kompetencija i osnaživanju studenata u oblikovanju vlastitog profesionalnog identiteta. Dugoročno, projekt teži unaprijediti kvalitetu, sigurnost i učinkovitost radnoterapijske prakse promicanjem autentičnih, uključivih i inovativnih obrazovnih pristupa.

Ključne riječi: profesionalni identitet, radna terapija, učenje temeljeno na simulaciji, simulacijski scenariji

POSTER IZLAGANJA

Radno-terapijski put do cilja kroz analizu aktivnosti

Josipa Brzović, Vlatka Dujić, Martina Penić, Barica Šafar; Centar za pružanje usluga u zajednici, Zagrebački Centar za neovisno življenje

Radna terapija se temelji na ljudskoj potrebi za aktivnošću. Aktivnost ima svoju svrhu i cilj. Svaka aktivnost pa i ona naizgled najjednostavnija ima određeni broj koraka koji su potrebni kako bi bilo moguće izvođenje aktivnosti u potpunosti. Ukoliko prilagodimo osobi aktivnost, u kojoj ima poteškoću, njezinim potrebama, mogućnostima i interesima, takva aktivnost će biti uspješno izvedena. Kako bi to bilo ostvarivo nužna je analiza aktivnosti. Analiza aktivnosti je proces raščlanjivanja vještine u manje, lakše korake kako bi osoba mogla izvesti određenu aktivnost. Savladavanjem manjih koraka osoba postaje samostalnija u izvođenju određene aktivnosti, odnosno zadatka. Svi koraci moraju

biti zadovoljeni i ostvareni kako bi aktivnost bila funkcionalno izvedena. Raščlanjivanje aktivnosti je važno kako bi uvidjeli u kojem koraku pojedine aktivnosti osoba treba prilagodbu ili podršku. Radni terapeut uočava problem pojedinog koraka te u suradnji s osobom, kroz modifikaciju aktivnosti, podiže izvedbu iste na funkcionalnu razinu. Kroz analizu aktivnosti i pronalazak rješenja radni terapeut izravno utječe na izvedbu aktivnosti, postizanje samostalnosti, podizanje kvalitete života i uključenost osobe u zajednicu.

Ključne riječi: osoba, radni terapeut, aktivnost, analiza aktivnosti, cilj

Njegovanje profesionalnog identiteta u radnoj terapiji: uvidi iz Litve i Hrvatske

Orinta Tèvelytė; Papillon infinity j.d.o.o.

Na profesionalni identitet radnih terapeuta utječu obrazovne strukture, regulatorni okviri, čimbenici zapošljavanja i mogućnosti cjeloživotnog učenja. Komparativna perspektiva pruža uvid u to kako strukturni konteksti oblikuju profesionalnu samopercepciju, kvalitetu intervencije i društvenu vidljivost profesije.

Cilj: Usporediti čimbenike, u Litvi i Hrvatskoj, koji podupiru oblikovanje profesionalnog identiteta radnih terapeuta te razmotriti implikacije razvoja i zastupanja profesije.

Metoda: Analiza se temelji na javnim podacima i službenim izvorima: nacionalnom zakonodavstvu, studijskim programima i statistikama radne snage. Indikatori poput gustoće radne snage, visine primanja, obrazovnih putova i modela stručnog usavršavanja analizirani su radi uočavanja trendova važnih za konsolidaciju identiteta i njegovu društvenu vidljivost.

Rezultati: 1. Radna snaga i vidljivost: U Hrvatskoj djeluje oko 200 terapeuta (5/100.000 stanovnika), u Litvi oko 300 (11/100.000). Veća gustoća u Litvi povećava dostupnost i vidljivost, dok je u Hrvatskoj profesija u fazi rasta. Ulazna

primanja su ispod nacionalnog prosjeka u obje zemlje (HR 12.000 € vs. 22.000 €; LT 18.000 € vs. 26.160 €), što ukazuje na zajednički problem podcjenjivanja. 2. Obrazovanje: Hrvatska nudi stručni preddiplomski program, a Litva sveučilišne preddiplomske i magistarske studije, visokoškolske i prijelazne programe. Cjeloživotno obrazovanje obavezno je u oba sustava: Hrvatska primjenjuje bodovni model pod vodstvom Komore, a Litva satni državno regulirani okvir. 3. Profesionalni okviri: U Hrvatskoj Kodeks etike Komore naglašava vrijednosti i ponašanje, dok u Litvi Medicinska norma Ministarstva definira dužnosti i djelokrug. Oba okvira utječu na artikulaciju i održavanje profesionalnog identiteta.

Zaključak: Unatoč razlikama u sastavu radne snage, obrazovanju i regulativi, oba konteksta dijele izazove vidljivosti i financijskog priznanja, naglašavajući složen i promjenjiv karakter profesionalnog identiteta u radnoj terapiji.

Ključne riječi: profesionalni identitet, radna terapija, komparativna analiza

CO-OP pristup u osnaživanju roditelja za primjenu terapijskih strategija u svakodnevnom životu

*Marija Šurbek, *Vedrana Burić, Claire Alexandra Sangster Jokić

*Mali dom-Zagreb, Zdravstveno veleučilište Zagreb

Kognitivna orijentacija na okupacijsku izvedbu (CO-OP) predstavlja klijentu usmjeren, problemski orijentiran i na učenju temeljen pristup koji se pokazao učinkovitim u razvijanju novih vještina i strategija za uspješnu izvedbu i sudjelovanje u svakodnevnim aktivnostima. Uobičajeno se primjenjuje u radu s djecom, no ovaj pristup može biti jednako vrijedan u osnaživanju roditelja kada je potrebno savladati nove vještine koje omogućuju djetetu da koristi dogovorene terapijske strategije u svakodnevnom životu.

U ovom radu predstavljamo prikaz slučaja jedne majke koja je kroz CO-OP proces učila modelirati korištenje komunikacijske bilježnice svoje kćeri. U centru u kojem je dijete uključeno u dnevni program, redovita uporaba bilježnice dovela je do značajnih pozitivnih promjena: smanjene su pojave nepoželjnih oblika ponašanja, olakšano je razumijevanje, djetetu je pružena mogućnost izbora te su se povećale prilike za sudjelovanje u aktivnostima. Međutim, prijenos ovih strategija u obiteljsko okruženje bio

je izazovan jer roditelj nije bio siguran kako ih primijeniti u svakodnevnim situacijama. Primjenom CO-OP pristupa majka je uz podršku terapeuta definirala cilj, prepoznala prepreke te korak po korak razvija i uvježbava strategije koje joj omogućuju sigurnije i dosljednije korištenje komunikacijske bilježnice kod kuće. Na ovaj način roditelj nije bio samo informiran i savjetovan, već aktivno uključen u proces učenja i primjenu terapijskih strategija. Ovaj primjer naglašava važnost proširivanja primjene CO-OP pristupa na roditelje kao ključne partnere u terapijskom procesu. Strukturirani okvir koji pristup nudi može značajno doprinijeti generalizaciji terapijskih strategija, osnažiti roditelje i unaprijediti sudjelovanje djeteta u različitim životnim kontekstima.

Ključne riječi: CO-OP, suradnja, roditelji, osnaživanje, svakodnevno funkcioniranje

Radnoterapijske aktivnosti u Bolnici sv. Rafael Strmac

Nikolina Pintarić, Gabrijela Trbara, Marina Bošković, Valentina Čolić; Specijalna bolnica za psihijatriju i palijativnu skrb sv. Rafael Strmac

Cilj ove poster prezentacije je prikazati primjer pozitivne radnoterapijske prakse u procesu rehabilitacije psihijatrijskih bolesnika u Specijalnoj bolnici sv. Rafael. Jedan od ključnih elemenata oporavka osoba s psihosocijalnim i kognitivno – mnestičkim teškoćama jest program radne terapije. Bolesnici sa psihijatrijskih odsjeka četiri puta tjedno sudjeluju u kreativnim radionicama radne terapije. Radnoterapijski proces se sastoji od početne i periodične procjene koje pomažu terapeutu prilagoditi program sukladno mogućnostima i potrebama svakog pojedinca. Proces se zaključuje završnom procjenom te radnoterapijskim mišljenjem koje ulazi u otpusno pismo bolesnika. Nadalje, bolesnici se prema osobnim preferencijama uključuju u grupe terapijskog cvjećarstva i vrtlarstva, brige o bolničkim psima, fitness, disc golf i sportske aktivnosti na otvorenom. Cilj ovih aktivnosti je poticati odgovornost i funkcionalnost, pozitivan stil života te održavati opće psihofizičko zdravlje. Bolesnike kojima je potrebna veća podrška u aktivnostima samozbrinjavanja, potiče se na uključivanje u grupu kuli-

narskih sposobnosti gdje uče vještine o ispravnoj pripremi namirnica za kuhanje. Na odsjeku palijativne skrbi radna terapija se provodi kroz kreativne tehnike i kognitivni trening tri puta tjedno, prilagođeno potrebama bolesnika. Cilj je vježbati i održavati trenutno stanje kognitivnih sposobnosti bolesnika te kvalitetno ispuniti vrijeme provedeno u bolnici. Radni terapeut je uključen i u program Integrativne dnevne bolnice kroz keramičke radionice, tri puta tjedno, s ciljem unapređenja funkcionalnosti i održavanja radnih navika. Osim navedenih aktivnosti koje se održavaju po redovnom rasporedu, radni terapeut organizira i s bolesnicima provodi razna kulturno zabavna događanja (Festival rehabilitacije u psihijatriji, proslava sv. Nikole, Maškare, Sportske igre i sl.) kojima je svrha osnažiti samosvijest, samopoštovanje i komunikacijske vještine te razvijati podržavajuću socijalnu mrežu. Za radnog terapeuta ovaj način rada je dinamičan, zanimljiv i zahtijeva kontinuiranu edukaciju i rast u struci.

Ključne riječi: psihijatrija, osnaživanje, pozitivni resursi

Snoezelen i multisenzorna intervencija u radnoj terapiji kod osoba oboljelih od Alzheimerove bolesti

Ivana Soltić; Dom za starije osobe Park

Demencija pogađa sve veći broj ljudi, a s 55 milijuna oboljelih u 2020. godini i procjenom rasta na 139 milijuna do 2050., predstavlja jedan od najvećih javnozdravstvenih izazova 21. stoljeća. Svake tri sekunde u svijetu netko razvije demenciju. Najčešći oblik demencije je Alzheimerova bolest. Alzheimer je progresivna bolest mozga koju karakterizira gubitak kognitivnih funkcija: razmišljanja, pamćenja i rasuđivanja te sposobnosti ponašanja. Navedeni simptomi značajno narušavaju kvalitetu života oboljelih, njihovih obitelji, ali i šire zajednice. Uz farmakološko liječenje, sve se veći naglasak stavlja i na nefarmakološke intervencije. Jedan od takvih pristupa je Snoezelen i multisenzorna intervencija. Unatoč kognitivnom propadanju, kod osoba s Alzheimerovom bolešću često ostaju relativno dugo očuvana senzorna percepcija i emocionalno pamćenje. Snoezelen soba predstavlja višeosjetilno okruženje namijenjeno postizanju relaksacije te stvara umirujuću atmosferu korištenjem različitih podražaja. Doprinosi smanjenju nemira i napetosti te potiče komunikaciju, socijalnu interakciju i usmjeravanje pažnje te pozitivno utječe na kognitivne funkcije oboljele

osobe. Snoezelen i multisenzorna intervencija nije usmjerena na postizanje određenog zadatka, nego na doživljaj osjetilnih podražaja. Radni terapeut pritom ima ključnu ulogu facilitatora. Snoezelen i multisenzorne intervencije predstavljaju vrijedan doprinos radnoj terapiji u radu s osobama s Alzheimerovom bolešću. Doprinos praksi ogleda se u činjenici da radni terapeut kroz Snoezelen i multisenzorne intervencije mogu pružiti sigurno, individualizirano i smislom obogaćeno iskustvo gdje putem osjetila utječe na kognitivne funkcije kod osobe koje čine razliku u svakodnevicu osoba s Alzheimerovom bolešću. Kroz ovaj rad bit će objašnjeno kako radna terapija kao zdravstvena struka zauzima bitno mjesto u zdravstvenom timu, te će se detaljno prikazati metode rada i pozitivni učinci Snoezelen soba i multisenzorna intervencije kod osobe oboljele od Alzheimerove bolesti.

Ključne riječi: Alzheimerova bolest, Snoezelen i multisenzorna intervencija, radna terapija

Poremećaji i poteškoće spavanja kod djece i mladih s cerebralnom paralizom: Uloga radnog terapeuta

Marija Magdalena Pejić, Claire Alexandra Sangster Jokić; Zdravstveno veleučilište Zagreb

San kao primarna ljudska okupacija temelj je za uspješnu izvedbu i sudjelovanje u svim budnim okupacijama. Naime, kvaliteta sna utječe na sve što radimo u danu, a teškoće sa spavanjem mogu značajno pogoršati funkcije, sudjelovanje u svakodnevnom aktivnostima i posljedično, ukupnu kvalitetu života. Poteškoće i poremećaji spavanja kod osoba s cerebralnom paralizom nisu rijetki, no često se smatraju sekundarnim problemima te se rijetko prepoznaju i uključuju u terapiju ili liječenje. Neurološke, fiziološke i senzomotoričke teškoće djece s cerebralnom paralizom, poput boli, spastičnosti, ograničene pokretljivosti, i epileptičkih napadaja, doprinose problemima sa spavanjem, što može negativno utjecati na funkcionalnost (tj. smanjuje se sposobnost obavljanja osobne higijene, odijevanja, kretanja i igre) te na kvalitetu života djeteta i cijele obitelji. Radna terapija prepoznaje san kao važnu okupaciju koja izravno utječe na zdravlje, dobrobit i funkcioniranje i kao takvi, radni terapeuti posjeduju jedinstvenu stručnost za pružanju podrške djeci s cerebralnom paralizom i njihovim obiteljima u adre-

siranju problema sa spavanjem iz okupacijske perspektive. Svrha ovog rada je istaknuti važnost radne terapije u procjeni i intervenciji poremećaja spavanja kod djece s cerebralnom paralizom te prikazati dostupne metode za poboljšanje kvalitete sna i okupacijske participacije. Primjeri radnoterapijskih intervencija, poput prilagodbe okoline i korištenja posebnih sustava za spavanje, pokazuju važnost individualiziranog pristupa i multidisciplinarnu suradnju u poboljšanju kvalitete sna i funkcionalnog sudjelovanja. Takve intervencije mogu smanjiti bol i nelagodu te povećati udobnost spavanja, no uspješnost ovisi o pravilnoj primjeni, edukaciji roditelja i kontinuiranoj podršci. S obzirom na učestalost poremećaja spavanja i njihova utjecaja na okupacijsku participaciju, postoji potreba za daljnjim razvojem radnoterapijskih alata i većom prisutnošću radne terapije u ovom području.

Ključne riječi: poremećaji spavanja, cerebralna paraliza, kvaliteta života, radna terapija

Integracija mindfulnessa u radnu terapiju: primjena u analizi okupacije

Antonija Jakešević, Andreja Bartolac; Zdravstveno veleučilište Zagreb

Mindfulness, ili svjesna prisutnost, odnosi se na namjerno usmjeravanje pažnje na sadašnji trenutak bez prosuđivanja. Uključuje svjesno opažanje disanja, tjelesnih senzacija, misli, emocija i aktivnosti koje provodimo u svakodnevnom životu. Ova se vještina može njegovati kroz formalne vježbe ili tijekom izvođenja svakodnevnih okupacija poput hodanja, hranjenja ili obavljanja rutinskih zadataka. U radnoj terapiji svjesna prisutnost ima značajan potencijal jer omogućuje klijentima dublju povezanost s vlastitim aktivnostima i okolinom, smanjenje stresa te bolju regulaciju emocija. Time se otvara prostor za povećanje motivacije, aktivno suočavanje s izazovima i razvijanje otpornosti u zahtjevnim životnim situacijama.

Posebna vrijednost očituje se u provedbi analize okupacije, koja je temeljni alat procjene i intervencije radnih terapeuta. Integriranjem mindfulnessa u ovaj proces obogaćuju se sve njegove faze: definiranje svrhe i značenja okupacije, analiza konteksta i okoline, usmjeravanje pažnje

na senzomotoričke procese, procjena zahtjevnosti aktivnosti i razine uključenosti, prepoznavanje osobnog značenja te planiranje i provedba intervencije.

Cilj je ovog rada prikazati kako mindfulness nadilazi ulogu tehnike regulacije misli i emocija te postaje pristup koji jača okupacijsku uključenost, potiče dublje iskustvo izvedbe, podržava prilagodbu na kronične bolesti, psihosocijalne teškoće i svakodnevne okupacijske izazove. Integracija svjesne prisutnosti u analizu okupacije naglašava jedinstvenu ulogu radnih terapeuta u osnaživanju klijenata da pronađu ravnotežu i smisao, ali i da kroz svjesno praćenje svakog aspekta aktivnosti – tjelesnih pokreta, senzacija, misli, emocija, uspješnosti i okoline – razviju dublji angažman koji jača terapijski učinak okupacije i ishode intervencije.

Ključne riječi: svjesna prisutnost, okupacijska uključenost, značenje i smisao okupacija, svjesna analiza i sinteza

Povezivanje i osnaživanje radnog terapeuta sa obitelji kod osoba u liječenju mentalne bolesti

Bernardica Perčin; Klinika za psihijatriju Vrapče

Radni terapeuti pomažu osobama s raznim mentalnim zdravstvenim stanjima da kvalitetno obavljaju svakodnevne aktivnosti koje vode do osjećaja svrhe i povećavaju njihove šanse za oporavak. Prema tome, uloga radnog terapeuta je pomoći osobi da poboljšanja brigu o sebi, od ponovnog uspostavljanja jutarnje rutine do redovitih šetnji ili učenja kuhanja zdravih obroka. Može se raditi i na boljem upravljanju financijama izradom proračuna, a fokus bi također trebao biti na izgradnji samopouzdanja za ponovni izlazak, razgovor sa susjedima ili pridruživanje lokalnoj zajednici. Radni terapeuti također pomažu osobama u razvoju profesionalnih vještina kako bi se mogli prijaviti za posao i graditi karijeru. No, u svemu ovome jako važnu ulogu ima obitelj koja pomaže svom članu u bržem oporavku. Radni terapeuti tu imaju jako važnu ulogu u radnoterapijskom treningu povezivanja i osnaživanja sa obitelji, a u cilju da se pomogne članu obitelji u što bržem oporavku mentalnog

zdravlja. Članovi obitelji su važni i imaju vitalnu ulogu u radnoj terapiji pružajući podršku i ohrabrenje svojim voljenima dok rade na ostvarenju ciljeva liječenja. Radni terapeuti mogu uključiti članove obitelji u proces liječenja educirajući ih o stanju pojedinca, učeći ih kako podržati radni učinak svojih voljenih i potičući ih na sudjelovanje u postavljanju ciljeva i planiranju liječenja. Suradnjom s članovima obitelji, radni terapeuti mogu stvoriti podržavajuće i učinkovite okruženje liječenja koje potiče oporavak i dobrobit. Osnaživanje, poticanje i povezivanje obitelji da se uključe u liječenje mentalne bolesti svojih članova ključna je komponenta učinkovitosti radne terapije: razumijevanjem važnosti obiteljske podrške, procjenom obiteljske dinamike i potreba te razvojem planova liječenja usmjerenih na obitelj.

Ključne riječi: radni terapeuti, samopouzdanje, obitelj, edukacija, oporavak

Intervencije koje čine razliku

Marina Pervan Brčić, Davorka Katarina Drempetić; Centar za pružanje usluga u zajednici, Zagrebački centar za neovisno življenje

Zagrebački centar za neovisno življenje svakodnevno provodi radnoterapijske intervencije usmjerene na osnaživanje osoba s tjelesnim oštećenjem, s naglaskom na slobodu izbora, socijalnu uključenost i ravnopravno sudjelovanje u zajednici. Većina korisnika ima poslovnu sposobnost, slobodno se kreću, sudjeluju u različitim aktivnostima i razvijaju vlastite interese, a kroz našu podršku traže i radne te volonterske prilike.

U centru se posebno ističe važnost transdisciplinarnog timskog rada. Suradnja stručnjaka omogućuje cjelovit pristup koji u obzir uzima fizičke, emocionalne i socijalne potrebe korisnika te prilagođava aktivnosti njihovim sposobnostima i željama.

Intervencije obuhvaćaju prilagodbu prostora, uključujući kuhinje, kupaonice, spavaonice, zajedničke prostorije, pristupe i staze, s naglaskom na sigurnost, funkcionalnost i dostupnost. Primjenjujemo široku paletu asistivne opreme i tehnologije – od elektromotornih kolica i pomagala za hranjenje, preko specijaliziranih tipkovnica i komunikatora s eye-tracking sustavom, do drugih pomagala koja omogućuju korisnicima neovisnost, izražavanje i pristup informacijama.

Poseban naglasak se stavlja na socijalnu dimenziju: unutar centra korisnici sudjeluju u predavanjima, društvenim igrama, kreativnim radionicama, kvizovima i karaoke večerima, što potiče druženje, kreativnost i osjećaj zajedništva. Izvan centra potiče ih se na inkluzivne plesne radionice, fitness programe, volontiranje u knjižnici, javno predstavljanje poezije, kao i sport i rekreaciju; primjerice vožnju triciklom po stazi i druge fizičke aktivnosti, što pridonosi zdravlju, samopouzdanju i socijalnoj uključenosti.

Naš rad potvrđuje da radnoterapijski principi individualizacije i osnaživanja, u kombinaciji s transdisciplinarnim timskim pristupom, asistivnom tehnologijom i partnerskim odnosom sa zajednicom, donose dalekosežne promjene: veću samostalnost, bogatiji društveni život i aktivno sudjelovanje osoba s tjelesnim oštećenjem u svim aspektima svakodnevice.

Ključne riječi: samostalnost, socijalna uključenost, transdisciplinarni timski rad

BILJEŠKE

[illegible]

